

چلینهی قورئانی

[کردی - کوردی - kurdish]

ئەحمەد عەبدورەزاق موحەممەد زەید ئال ئیبراھیم عنقری

وەرگیڕانی: پشٹیوان سابیر عەزیز

پیداچونەووی: نیھاد جەلال حیبب اللہ

2014 - 1435

IslamHouse.com

الأربعون القرآنية

« باللغة الكردية »

أحمد بن عبد الرزاق بن محمد آل إبراهيم العنقري

ترجمة: بشتيوان صابر عزيز

مراجعة: نهاد جلال حبيب الله

2014 - 1435

IslamHouse.com

چلینهی قورئانی

پیشه کی وه رگیپر

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

له پاشاندا

له راستیدا ژیان له سایه‌ی قورئانی پیروژدا نیعمه تیکی گه وره‌یه، نیعمه‌تیکه که سیک نه‌یچه شتبیّت نازانیت چونه، نیعمه تیکه ته‌مه‌ن جوان و پیروژ دهکات و مروّف له هه‌موو خراپه‌یه‌ک پاراو دهکات.

جا له‌به‌ر ئه‌وه‌یه که هاوه‌له به‌ریزه‌کانی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) و پیاوچا‌کانی دوا‌ی ئه‌وان، گرنگی زوریان داوه به‌خویندنی قورئان و له‌به‌رکردن و تیگه‌یشتنی، هه‌روه‌ها لی وردبوونه‌وه‌و کار پی کردنی، به‌هه‌مان شیوه پیشینه چ‌اکه‌کانمان له‌سه‌ر ئه‌م ریبازه رویشتون ...

ئیببولقه‌ییم (په‌حمه‌تی خوا‌ی لی بیّت) ده‌لّیت: "هیچ شتیک له‌لیکدانه‌وه‌و تیگه‌یشتن له‌قورئان بۆ‌مروّف به‌سودتر نیه بۆ ژیا‌نی دونیاو دوا‌روژی، وه

به هوی ووردبونه وه له قورئان ریگای چاک و ریگای خرابی له بهردهم
رۆشن ده بیته، وه به روبوم و سهر ئه نجامی هه ریه ک له و دوو ریگایانه
به باشی ده زانیت له گه ل دوا رۆژی شوین که وتوانی هه ردوو ریگاکه، وه
هه ر به و هوی وه کلیلی خه زینه ی به خته وه ری و زانستی به سودی
ده که ویته ده ست و ره گی ئیمان له دلیدا جیگیر ده بیته."

برای خوشه یست... خوشکی ئیماندا

له پاش مۆله ت وه رگرتن له شیخی به ریز ئه حمه د عبد الرزاق که دانه ری
ئه م په رتوکه یه، هه ستام به وه رگیرانی فه رموده کان به زمانی کوردی
ئه ویش به سوود وه رگرتن له چه ند سه رچاوه یه ک، وه برای به ریز
وخۆشه ویستم مامۆستا نیهاد جلال حبیب الله هه ستا به وه رگیرانی
پیشه کی هه ردوو شیخی فه رموده ناس (سالح بن سعد لحیدان و عبد الله
بن عبدالرحمن السعید) و پیداچونه وه ی په رتوکه که، خوای گه وره پاداشتی
خیری بداته وه.

داواکارم له خوای گه وره که سوود به م کاره بگه یه نیت، وه ته نها له بهر
ره زامه ندی ئه و بیته، وه بیکاته زه خیره یه کیش بو پاشه رۆژمان...

پشہ کی

راویژ کاری تابیہ تی دادوہری شیخی فرمودہ ناس سالح سعد

لحدان

سوپاس بؤ ئه و خواہی قورئانی وه ک حوکم و رینمونی به حهق ناردووهو ری راستی دیاری کردووه ، قورئانی دابه زاندووه بؤ سه ر ریزدارترینی ناو دروستکراوان و پیغه مبه رانی (سه لامی خوا له هه موو پیغه مبه رانی) تا بیگه یه نیت به هه موو مرؤ قایه تی تا روژی دوایی.

کورپه که ی شیخ ئه حمه دی کوری عه بدوره زاقی کوری موحه ممه دی کوری زه ید ئال ئیبراهیمی عنقری وینه یه کی نوسراوه که ی (الاربعون القرانیه) ی پی نیشان دام که باس له گه وره یی و فه زلی قورئان ده کات، ئه رکی زانستخواز به رامبه ری و شاره زابوون لی و کارپی کردنی به وپه ری نیازپاکی و راستگویی وه، بیگومان هه رکه س ورد رامینیت له و نووسینه ی شیخ ئه حمه د هه ست ده کات به گرنگی ئه و نووسینه ، به تابیہ ت له م س اته وه خته دا که موسلمان تیایدا پیویستی به وه یه شاره زایی و تیگه یشتنی هه بیت بؤ راستی حوکمه کانی دین و ژینی، ئه م تیگه یشتنه ش له روانگه ی قورئان و سوننه تی صر حه وه بیت.

له ئینو عومه ره وه باس کراوه که ده لیت: ئیمه ده ئایه ت زیاترمان وه رنه ده گرت تا له و ده ئایه ته تیده گه یشتین و کارمان پیده کرد.

هه‌ریه‌ک له قورئان و سوننه تی صرحیح ده بیته له و زانایانه وه وه‌بگیرین که هه‌م زاناییان تیدایه و هه‌م له به‌رکردنیان باشه و هه‌م تیگه‌یشتنیان هه‌یه‌و ده توانن به تیگه‌یشتنیکی باش راستی واتا ی ئه‌و ده‌قه بزائن که چ به گوفتار یان کردار په یوه‌سته به کاروباری دین و دنیاوه.

وانازنام شیخ ئه حمه‌د له کو‌کردنه‌وه‌ی ئه‌م فه رموودانه‌دا مه‌به‌ستی به‌رته‌سک‌کردنه‌وه‌یان بووبیته له قالینکا، به‌لکو چه‌ندین فه‌رمووده‌ی تر له کتیبه‌کانی تری فه‌رمووده‌دا هه‌ن وه‌ک ئه‌وانه‌ی له شه‌ش کتیبه‌که‌دا هه‌ن یان له موسنه‌دی پیشه‌وا ئه‌حمه‌د و م‌صرفی عه‌بدوره‌زاق و م‌صرفی ئیبن ئه‌بی شیبه و صرحیحی ئیبن حیبان و چه‌ندینی تر‌دا هاتووه ، مه‌به‌ستی شیخ له هینانی ئه‌م بره‌فه‌رمووده‌یه‌دا ئه‌وه بووه‌گرنگی و فه‌زلی له‌به‌رکردن و ر‌امان له قورئان بخاته‌روو له ریی بریک فه‌رمووده‌وه تا هه‌م کار به قورئان بکریت و هه‌م له‌به‌رکردن و په‌یره‌وی به‌سه‌ر حوکمی واقیعدا و تیگه‌یشتنی دابه‌زینه‌که‌ی بخریته‌روو.

هینده به‌سه‌ر که ئه‌و که سه‌ی قورئان له به‌ره‌ئه‌و که وره‌بییه‌ی بو بمینیته‌وه به‌له‌به‌رکردنی پاداشتی ده‌ست ده‌که‌ویت، له قیامه‌تدا قورئان شه‌فاعه‌تی بو ده‌کات، ده‌بیته‌هوی شیفا وه‌رگرتن و به‌ره‌که‌ت له ئامانجی به‌پینی ئاستی راستی نیازو ته‌قوا و له‌خواترسی ئه‌و که سه‌، خ‌وای‌گه‌وره‌به‌ره‌که‌ت بخاته‌ئه‌م هه‌وله‌ی شریخ ئه‌حمه‌د ئال ئیبراهیم و سوودمه‌دی بکات به‌و زانسته‌ی، به‌راستی خودا به‌خشدووه‌میه‌ره‌بانه‌.

پیشہ کی

زانای فہرموودہ ناس عبد اللہ بن عبدالرحمن السعد

سو پاس و ستایش بُو پہ روہردگاری جیہانیان، صہلات و سہ لامی خوا
بُو سہر پیغہ مہبری خوا.

پاشان:

نوسینہ کہی شیخ ئەحمەدی کورپی عہ بدورہ زاق بن محمد ئال ابراہیم
العنقری (خوا سہ رکہ و تووی بکات) کہوتہ بہرہ دستم و بینیم کہ چل
فہرموودہی کؤکردوہ تہوہ سہ بارہت بہ فہزل و گہ ورہیی و حوکم و
ئادابی قورئانی پیروژ، بہ جوانیش ئە و فہرموودانہی کؤکردوہ تہوہ،
خوای گہورہ پاداشتی خیری بنووسیت.

ئەم بابہ تہ یەکیکە لہ بابہ تہ گرنگەکان، چونکہ پەیوہندی ھەیہ بہ قورئانی
پیروژوہ.

ھۆکاریکی گرنگی نزیکبوونہ وەہی بہ ندہ لہ خوا رامانہ لہ ئایہ تہکانی
قورئان، خوای گہورہ دہفہرموویت: ﴿کِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ
وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾ [ص: ۲۹].

ئىبنولقەھىم بەررە حمەتى خوا بکە ویت لە کتیبى الفوائد (ج ۱-ص ۳) دا دەلیت:

بنه مایه کی گرنگ: ئەگەر ویستت سوودمەند بیت بە قورئان ئەوا لە کاتی خویندنه وهی قورئان و گوی لیگرتنیدا دلت ساغ بکە ره وهو جوان گوی بگره و وا خۆت دابنی که خوی گه وره تو ده دوینی و په یامه کهی ئاراسته ی تویه، چونکه ئەوه په یامی خویه بو تو و له سه ر زمانى پیغه مبه ره که ی پیت گه یشتوه.

خوی گه وره ده فه رمویت: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ﴾ [ق: ۳۷].

ته وای کاریگه ری په یوهسته به کاریگه ره به خشی که هه بیت و باریکی وه رگرتن و مه رچی به دیهاتنی کاریگه ریه که و لابر دنی به ره سه ته کانی به رده م کاریگه ریه که، دهی ئەم ئایه ته به پوختترین و رووتترین ده ربرین هه موو ئەمانه ی له خوگرتوه.

ئەوهی خوا ده فه رمویت ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى﴾ ئاماژیه به وهی چی له سه ره تای سووره ته که وه هاتوو ده ئەم ده قه، ئەمه ش کاریگه ره، ئە وه ش ده فه رمویت ﴿لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ﴾ ئەمه ش مه حه لی قابیله و ئە وه شه که جیی مه به سه ته ئەو دلّه زیندو وهیه که په یامی خوی پی تیده گه ی ت.

وهك خوا ده فهرمویت ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ﴾ (٦٩) لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ

حَيًّا ﴿[یس: ٦٩-٧٠] . واته ئه وهی دل زیندووه.

ئه وهی ده فهرمویت ﴿أَوَلَمْ يَلْقَى السَّمْعَ﴾ واته گویرادیرهو به وردی ههستی بیستنی بۆ قسه که ئاراسته کردووه، ئه مهش مه رجی کاریگه ر بوونه به قسه که، ئه وهش ده فهرمویت ﴿وَهُوَ شَهِيدٌ﴾ واته دلی ئاماده و به ئاگایه و دلی به ملاولادا نه چووه.

ئین قوته یبه ده لیت: "هه رکه س گوئ بگریت له قورئان و دل و تیگه یشتنی ئاماده بیت بیناگا و هه له کار نیه"، ئه مهش ئامازه یه به به ربهستی به ردهم کاریگه ری که هه له کاری دله و بیناگابوونیه تی له تیگه یشتنی له و قسه ی پنی ده وتریت و توانای رمان و لیورد بوونه وهی نیه ، جا کاتیک کاریگه ربهخش هه بوو که قورئان و باری وه رگرتن هه بوو که دلی زیندووه و مه رجیش هه بوو که وه رگرتنه و به ربهست نه بوو که سه رقالی و بیناگایی دله له واتای په یامه که و سه رقالبوونیه تی به شتی تره وه، ئه و کات کاریگه ریه که دیته دی که بریتیه له سوودمه ندبون.

له خوی گه وه داواکارم ئه م نووسینه سوودبهخش بکات و به ره که تی تی بخت و نووسه ره که ی بۆ هه موو چاکه یه ک رینوین بکات.

پیشہ کی دانہر

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وآله وصحبه
أجمعين..

أما بعد:

ئہمہ دہقی (چلغہی قورئانی) (الاربعون القرائع) ع، لئہدا چل
فہرموودہی صرح حی پیغہمبہری خوام (صلی اللہ علیہ وسلم) دہئاوہ
سہبارہت بہ فہزل و گہورہیی قورئان و حوکم و ئادابہ کانی تاجہت بہ
قورئانی پھوؤز.

ہہولم داوہ ئہو فہرموودانہ بیغم کہ دہریپیغہکانی لہ عکہوہ نزیکن
ودورودرئ رخن و زور روونن، بؤ ئہوہی ہم بؤ لہبہرکردن ئاسان بخت
و ہم خوئغہرئش بی سوودمہند بخت و کار بہو فہرموودانہ بکات.

ئہوہی بروانیتہ ئہو فہرموودانہی پیغہمبہر (صلی اللہ علیہ وسلم) کہ
پہیوہستن بہ قورئانی پیروؤز وفہزل و گہورہییہکانی قورئانہوہ، دہبینیت
ئہو فہرموودانہ تہنہا باس لہ لہبہرکردن وتہ جوید وخوئشدہنگی قورئان
خویندن ناکن وبہس، بہ لکو خوینتہری ئہو فہرموودانہ کہ رادہمینیت
دہبینیت ئہو فہرموودانہ ہاوکات ہاندانیشن بؤ زانست وکردار وخویندن
ولہبہرکردنیش.

له کۆتاییدا داوا له برا و خوشکه کانم ده که م که وا دهست بگرن به قورئان
وسوننهت و کاریان پێبکه ن به نهینی و ئاشکرا، وه واز بهیتن له هه
شتیک پێچهوانه ی ئه و دوو سه رچاوه ن له بیدعه کردن و تاوان و گونا ه.

وه چه زم لیه ئاماژه به وه بکه م که ئه م په رتوکه له م به ندانه پیک دیت:

به ندی یه که م: ئه و فه رمودانه ی ده رباره ی فه زلی خویندنی قورئان
هاتون.

به ندی دووهم: باسی ئاداب وئه حکامه کان.

به ندی سیهه م: ئه و فه رمودانه ی هاتون ده رباره ی فه زلی له به رکردنی
قورئانی پیروژ و پاداشتی خاوه نه که ی.

به ندی چواره م: باسی هاندان له سه ر په یماندا ن به قورئان
و پیدا چونه وه ی.

به ندی پینجه م: ئه و فه رمودانه ی هاتوه ده رباره ی ده نگ خۆش کردن به
خویندنه وه ی قورئان.

به ندی شه شه م: ئه و فه رمودانه ی هاتوه ده رباره ی ئیخلاص بوونی کار
بۆ خوای گه وره .

به ندی چه وته م: فه زلی هه ندی له سو ره ته کانی قورئان.

داواکارم له خوای گه وره ته و فیک و ئیخلاصمان پی ببه خشیت له کردوه
وگوفتاره کانماندا، وه داوای لی ده کهم له گوناھی خویمان و دایک و باوک
و خیزان و ماموستا و هه موو موسلمانان خوش بیت.

وصل اللهم وسلم علی نبینا محمد و علی آله و صحبه أجمعین.

دانه:

ئه حمه د عبد الرزاق موحه مه د زید ئال ئیبراهیم العنقری

شاری پیاز ۱۴۲۷/۱۲/۲۵ هـ

چۆنیه تی له بهر کردنی فەرمووده کان

یه که م: مه بهست له له بهر کردنی فەرمووده بریتیه له وه گرگرتنی زانست و کار پین کردنی ولا بردنی نه فامی له سهه نه فس.

دووهم: ئەم فەرموودانه جیاوازن له درێژی و کورتی، وه به دلناییه وه برای به ریزم تو ده ته ویت به شیوه یه ک له بهری بکه ییت که وا به ئاسانی له بیر نه چیته وه.

فەرموو له گه ل ئەم ریگا ئاسانه بو له بهر کردنی فەرمووده کان:

۱- هه ر فەرمووده یه ک سی جار بخوینه وه، له گه ل راست کرده نه وه ی هه له ی زمان ئە گه ر هه بوو، پاشان فەرمووده که ده جار به په له بلیره وه.

۲- فەرمووده که له ۱۰ تا ۲۰ جار بیخوینه وه به ته ماشا کردنی، پاشان ۱۰ تا ۳۰ جار به له بهر کردن بیخوینه وه.

۳- هه ول بده ئە وه ی له بهرت کردوه بخوینیه وه به هه موو شیوه ک (به پیوه، به دانستن، پیش خه وتن، له کاتی رۆشتنت بو مزگه وت...) بپ گومان به روبومه که ی ده بینیه وه به یارمه تی خوی گه وره.

۴- هه ول بده ۱۰۰ جار ئە وه ی له بهر کردوه دووباره ی بکه یته وه.

وه ئه وهی پاستی بیت خه لکی جیاوازن له مهسه لهی له بهر کردن... وه
هه مووی له سه ر خیرن وهه مووی پاداشت ده دریتته وه ان شاء الله.

وتاری پەرتوک

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: ((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِيَ حُرَّتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ امْرَأَةٍ يَتَرَوَّجُهَا، فَهِيَ حُرَّتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ)) [رواه البخاري ومسلم].

واتا: (عمری کورپی (الخطاب)(خوای لئی رازی بخت) دەلی: پەغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) فەرمووی: (کاروکرده وه کان هەر به پێی زبختن و هەر که س به پێی زبختی خۆی. هەر که س کۆچە که ی بۆلای خوا و پەغەمبەری خوا بخت. ئەو کۆچە که ی بۆلای خوا و پەغەمبەری خوا، هەر که س بخت کۆچە که ی بۆ مالیکی دنیا بیت که به دەستی به بخت، کۆچ بخت که ماری بکات. ئەو کۆچە که ی بۆلای ئەو بخت که کۆچ ی کردوو).

پاڤه: وتم خوای گه وره لیمخوشییت: له بهر ئە وهی به م فه رمودهیه دهستم پێ کرد؛ چونکه پینشه واکانمان سه رهتای کتیبه کانیا به م فه رمودهیه دهستیان پیده کرد، وه له وهانه پینشه وای ئە هلی حه دیس ئیمامی بوخاری ره حمه تی خوای لیبت - وه له م باره یه وه پینشه و اع بد الرحمن کوری مه هدی ره حمه تی خوای لیبت ده لیبت: هەر که سیک ئەیه ویت کتیبت بنوسیته وه با به فه رموده ی عومه ری کوری خه تتاب - ره زای خوای لیبت - ((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ)) دهست پیتکات له هه موو باسیکدا، بۆیه منیش به م فه رموده یه بختم په رتوکه دهست پیده که م،

وهڪو ٺاڳدار ڪرڻه وهيهڪ ٻو ڇوم وڇوئينه رو ڇوئيندڪار ٻو
ڀاستڪرڻه وهى نيه ته ڪانمان له هه موو ڪرڻه وه ٺاڪرا ونهينيه ڪانماندا.

بهندی یه کهم

نه و فرمودانهی دهر بارهی فه زلی خویندنی قورنان هاتوون

فرمودهی یه کهم: فه زلی خویندنی قورنان:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ، وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ)) [صحيح مسلم].

واته: فرموده یه که له نه بی هوره یره وه خوی لی رازی بی له پیغمبه ره وه (صلی الله علیه وسلم) ده فرموده: (هر کور کومه لیک کوبینه وه له مالیک له ماله کانی خوی که وره (مزگهوت) وه کتیبه کهی خوی که وره ی تیا بخویننه وه وه له نیوان خویان دا یه کتری فیرکه ن و لینی تیگه ن، نه و بی گومان خوی که وره به زهی خوی و ره حمه تی نه نیریته سه ر نه و کومه له وه فریشته کانی له نیوانیان کوده بنه وه و نه و لینیان نه بیست و گوئیان لینیان به خوی په روه ردگاری راده گه یه نن).

پاڅه: نه م فه رموده یه ته نها کومه ل ناگریته وه به لکو تاکیش ده گریته وه.. هر که سیک به ته نها یادی خوی کرد نه وه نه و فه زله ی ده ست ده که ویت که باس کراوه.

فهرموده‌ی دووهم: هر پیتیک له قورئانی پیروژ به ده چاکه‌یه:

عن عبد الله بن مسعود رضی الله عنه قال : قال رسول الله ﷺ: ((مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ: أَلَمْ حَرْفٌ وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَا مٌ حَرْفٌ وَمِمْ حَرْفٌ)) [رواه الترمذي والدارمي صحيح الجامع ٦٤٦٩] وقال أبو عيسى هذا حديث حسن صحيح غريب وصححه الألباني. وقد سألت شيخنا: عبد الله السعد عنه فقال: لا بأس به.

واتا: له عبدالله کو‌ری مه سعوده‌وه خوای لی‌ی رازی بی‌ی ئه فهرمووی: پیغه‌مبه‌ری (صلی الله علیه وسلم) فهرمووی: (هر که‌سی یه‌ک پیت له کتیبی خوای گه‌وره بخوینیته‌وه (قورئانی پیروژ) ئه‌و پاداشتی خیری هه‌یه ، وه پاداشتیکی به ده‌یه وه نالییم (الم) پیتیکه به‌لکو: ئه‌لیف پیتیکه و لام پیتیکه‌و، میم یش پیتیکه.)

فهرموده‌ی سییه‌م: شه‌فاعة‌تی قورئان بو‌خواه نه‌که‌ی له رۆژی قیامه‌‌تدا:

عن أبي أمامة الباهلي رضی الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: ((اِقْرءُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ)) [رواه مسلم].

واته: له ئه‌بی عمامه‌ی باهلی - خوای لی‌ی رازی بی‌ی - ده‌لیت: گویم له پیغه‌مبه‌ری خوا بوو (صلی الله علیه وسلم) ئه‌یفه‌رموو: قورئان بخوینن له‌به‌ر ئه‌ وه‌ی له رۆژی قیامه‌‌تدا ئه‌ بیته‌ تکاکاری بو‌خوینه ره‌که‌ی یان هاوه‌له‌که‌ی.

پاڦه: لهم فه رموده يه دا شه فاعهت جيگر بووه له پوژي قيامه تدا له سهه
 جياوازي شه فاعه تاكان وئه وانهي شه فاعهت ده كهن، وه شه فاعهت ته نها
 بو يه كخواناسه، به لام موشريك شه فاعه تي بو نيه . ئه گهر هه موو
 قورئانيشي له بهر بيت . له بهر ئه وه ي كردوه كه ي پوچه ل بوه ته وه به
 هو ي شيركه كه يه وه وه له پوژي قيامه تيشدا هيچي ليوه رناگيريت، خوا
 په نامان بدات له شيرك موشريكه كان.

فه رموده ي چواره م: نمونه ي نيمانداري قورئان خوئين ومونافيق:

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ
 كَمَثَلِ الْأُتْرُجَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الثَّمَرَةِ لَا
 رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الرِّيحَانَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ،
 وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الحَنْظَلَةِ لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ)) [البخاري
 ومسلم].

واته: له ئه بي م وسا ئه شعهر ي خواي ل ي پازي بي له پينغه مبهري
 خواوه (صلي الله عليه وسلم) ئه فه رموي (نمونه ي ئه و نيمانداره ي كه
 قورئان ده خوئينت وه نمونه ي (الأترجة) جوړيكي خورمايه كه تام
 خو ش و بو ن خو شه ، بو ني خو شه و خواردينش خو شه ، وه نمونه ي
 نيمانداري كه قورئان نه خوئيني وه ك خورما يه ك وايه، كه هيچ بو ني
 نه بي و خواردني بي تام و ناخوش بي، وه نمونه ي مونافقي (دووروو)
 كه قورئان ئه خوئيني وه ريحان وايه ، بو ني خو شه به لام خواردني

ناخوش و بی له زهته، وه نمونهی موناقدی که قورئان ناخوینیتته وه وهک
 (الحنظلة) (ئه مه گیاهه کی سهوزه زاناکان دهلین وهک گه لایی زهیتون وایه
 که تالو بی تامه) ، که بوئی نیه تامی ناخوشه.

رافه: (مثل الأترجة) جوړه میوه یه کی ناسراوه پیی دهوتریت " ترنج " که
 تام خوش و بو خوشه....

فه رمودهی پینجه م: پاداشتی که سرک قورئان به ره واری ده خوئی و که سرکیش به زه حمت ده خوئی:

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا) قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ مَعَ السَّفَرَةِ
 الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَالَّذِي يقرأ الْقُرْآنَ وَيَسْتَعْنِ فِيهِ، وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ، لَهُ أَجْرَانِ)) . وفي رواية ((
 والذي يقرؤه وهو يشتد عليه له أجران)) [رواه البخاري ومسلم واللفظ لمسلم وأهل
 السنن].

(عائشه) (خوای لی رازی بخت) دهلی: پغه مبهری خوا (صلی الله علیه
 وسلم) فه رموو بختی: (که سری قورئان به ره واری بخوئی ته وه له گه ل
 پغه مبهران و فریخته چاک و پاک و به ریخ و نزیکه کاری {باره گای
 خوایی} ده بخت، که سرکیش قورئان ده خوئی بخت و ده می ته ته له دهکات
 طبعی و له سه رشاری زه حمته، دوو پاداشتی هه بخت. وله ریواتیکی تردا
 هاتوه ئوهی قورئان ده خوینیت، به لام له لایان زه حمت و گرانه ئه وانه
 دوو پاداشتی خیری گه وره یان هه یه).

پاڻه: " الْمَاهِرُ بِالْقُرْآنِ " ٽهو ڪه سهيه ڪه وا زور شاره زايه له خويندنه وهى قورٿان وهه لهى تيدا ناکات وله لاي گران نيه ، له بهر ٽه وهى به جوانى قورٿانى له بهر ڪردوه وزيره ڪه تيندا.

" وَيَتَعَمَّ فِيهِ " ٽهو ڪه سهيه ڪه قورٿان ده خوڻي ٻيٽ و دهى ته ته له دهڪات طاعجا و له سه رشاري زهحه ته به هوى سستي له بهر ڪردنى، ٽه وه دوو جار پاداشتي هه يه، پاداشتي خويندنه وهى وپاداشتي ته ته له ڪردن وزهحه ت ڪيشانى له ڪاتي خويندندا.

فهرمودهى شه شه م: فه زلى قورنان خويندنه له نوڙدا:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((أَيْحِبُّ أَحَدُكُمْ إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ أَنْ يَجِدَ فِيهِ ثَلَاثَ خَلْفَاتٍ عِظَامِ سِمَانٍ)) . قُلْنَا: نَعَمْ. قَالَ: ((فَثَلَاثُ آيَاتٍ يَقْرَأُ بِهِنَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ خَلْفَاتٍ عِظَامِ سِمَانٍ)) [رواه مسلم].

(ابوهريه) (خوای لى رازى ٻيٽ) ده لى: بچيه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) فهرمووي: ٽالى ڪڪڪتان ٻيٽي خوشه ڪانى گه راجوه بوى مال وهين، لهوئى سري وشتري ٽاوسى گه ورهه قه لهو له مالين ٻيٽي وتمان: به لى، فهرمووي: ده هه رڪه سڪڪتان له نوڙه ڪه ڪا سري ٽاڪت بخوڻي باشتره بوى له سري وشتري ٽاوسى گه ورهه قه لهو).

پاڻه: (الخلفه) وشتري ٽاوس، وه ڪويه ڪه ي (الخلفات) ه.

فه رمودهی هه وته م: فه زلی نه و که سانهی کار به قورنان ده که ن:

عَنْ نُؤَاسِ بْنِ سَمْعَانَ رضي الله عنه، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنَّهُ قَالَ: ((يَأْتِي الزَّوْجَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَهْلُهُ الَّذِينَ كَانُوا يَعْمَلُونَ بِهِ فِي الدُّنْيَا، تَقَدَّمَهُمُ الْبَقْرَةُ، وَالْ عِمْرَانُ))، وَضَرَبَ لَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثَلَاثَةَ أَمْثَالٍ مَا نَسِيْتُهُنَّ بَعْدُ . قَالَ: ((تَأْتِيَانِ كَأَنَّهُمَا غِيَابَتَانِ بَيْنَهُمَا شَرْقٌ، أَوْ كَأَنَّهُمَا غَمَامَتَانِ سَوْدَاوَانِ، أَوْ كَأَنَّهُمَا ظُلَّةٌ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ تُجَادِلَانِ عَنْ صَاحِبَيْهِمَا)) [رواه مسلم واحمد واللفظ لأحمد].

واتا: له نه واسی کوری سه معانه وه ره زای خوی لینییت " له پیغه مبهری خواوه هه رمووی: ((له رۆژی قیامهت قورنان وئه وانهی که کاریان پی کردوه له دونیادا دین و سورتهی (البقرة) و (آل عمران) پیشیان ده که وون)) وه پیغه مبهری خواسی نمونه ی بۆ هیناینه وه تانیستا له بیرم نه چوون، فه رمووی: ئەم دوانه وهک دوو پهله هه ور، یا وه ک دوو سییه ر، یا وه ک دوو پۆل له بالنده که بالیان ره پ کردوه [له ئاسمانا] دین بهرگری له خواوه نه کاریان ده که ن.

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْأُتْرَجَةِ؛ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ؛ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ طَيِّبَةُ الطَّعْمِ وَلَا رِيحَ لَهَا...)) [رواه البخاري].

واتا: له ئه بی موسائه شعهری خوی ل ی رازی بی له پیغه مبهری خواوه (صلی الله علیه وسلم) ئەهه رمووی: نمونه ی ئه و ئیمانداره ی که قورنان ده خوینییت وه نمونه ی (الأترجة) جوړیکی خورمایه که تام

خَوْش و بۆن خَوْشه ، بۆنى خَوْشه و خواردينش خَوْشه ، وه نمونهى ئيماندارى كه قورئان نه خوئينى وه ك خورما يه ك وايه ، كه هيچ بۆنى نه بى و خواردى بى تام و ناخَوْش بى.

فه رمودهى هه شته م: فه زلى خوئندنه وهى سوره تى (البقرة) له ماله وه:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ، إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي يُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ)) [رواه مسلم].

واتا: ماله كاتنان مه كه نه قه برستان، چونكه شه يتتان له ومالهى كه وا سوره تى (البقرة) ى تيدا ده خوئيرتته وه راده كات .

فه رمودهى نويه م: فه زلى خوئندنه وهى قورئان به ناشكرا و به نهينى:

عن عقبه بن عامر الجهني رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: ((الجاهرُ بالقرآنِ كالجهرُ بالصدقةِ والمسرُّ بالقرآنِ كالسرُّ بالصدقةِ)) [رواه الترمذي وأبو داود والنسائي وأحمد وقال أبو عيسى الترمذي حسن غريب وصححه الالباني].

واتا: ئه وهى قورئان به ناشكرا بخوئينى وه كو ئه وهيه به ناشكرا به خشين بدات ، وه ئه وهى قورئان به نهينى بخوئيتت وه كو ئه وهيه به نهينى به خشين بدات.

فه رموده‌ی ده‌یه‌م: ده‌لخوشبویون به گویگرتن له قورانان:

عن عبد الله بن مسعود رضی الله عنه قال: قال لي رسول الله ﷺ: ((اقرأ عليّ القرآن فقلت: يا رسول الله، اقرأُ عليكَ وعليكَ أنزل!، قال: إني أشتهي أن أسمعه من غيري، فقرأتُ حتى إذا بلغتُ: ﴿ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴾ فرفعتُ رأسي، أو غَمَزَنِي رَجُلٌ إِلَى جَنْبِي، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَرَأَيْتُ دُمُوعَهُ تَسِيلُ)) [رواه البخاري ومسلم واللفظ لمسلم].

واتا: (عبدالله‌ی کوری (مسعود)(خوای لی رازی بیئت) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) پیی فه رمووم: (قورئانم بو بخویننه) ده‌لی: وتم: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا قورئان بو‌تو بخوینم که بو‌تو دابه زیووه؟ فه‌رمووی: (من‌حه‌ز ده‌که‌م له‌غه‌یری خوومه وه‌گویم لیبیبیت) منیش (النساء)م خویند، هه‌تا‌گه‌یشتمه: ﴿ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴾ [النساء: ٤١] سه‌رم هه‌لبری یا پیاویک له‌لامه‌وه‌ئامازه‌ی کردم سه‌رم هه‌لبری ده‌بینم چاوه‌کانی فرمیسکی لیئه‌لنیشتووه.

بهندی دووهم

باسی ئاداب وئه حکامه کان

فه رموده‌ی یازدهه‌م: شادی و خووشی خاوه‌ن قورنان

عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال : ((لَأَحْسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ عَلِمَهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلُوهُ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ فَسَمِعَهُ جَارٌ لَهُ فَقَالَ يَا لَيْتَنِي أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ هَذَا فَعَمِلْتُ مَا يَعْمَلُ - وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يَهْلِكُهُ فِي الْحَقِّ فَقَالَ رَجُلٌ يَا لَيْتَنِي أُوتِيتُ مِثْلَ مَا أُوتِيَ فَلَانَ فَعَمِلْتُ مِثْلَ مَا يَعْمَلُ)) [رواه البخاري وأحمد واللفظ للبخاري].

واته: له (ئه بو هوره یره وه) وه (خوای لی رازی بیت) له پیغه مبه ره وه (صلی الله علیه وسلم) که فه رموویه تی: (حه سوودی دروست نییه له دوو شتدا نه بیت: پیاویک خوا قورنانی فیڕ کردییت، به رده وام ههستی به ده ورکردنه وهی به پوژ و شه و، وه دراوسیکه ی گویی لی بیت و بلیت: خوژگه یه منیش وه کو ئه و ده بووم تا وه کو کرده وهی ئه وم بگردبایه، وه پیاویکیش خوا سامانی پیبیه خشیت و به کاری بینیت له حه ق وراستیدا، پیاویک و وتی: خوژگه یه منیش وه کو ئه و پاره م ده بوو تا وه کو کرده وهی ئه وم بگردبایه).

فهرموده‌ی دوازده‌ه‌م: چوئیه‌تی خویندنه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) بو قورئانی پیروز:

عَنْ حُدَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَكَانَ ((إِذَا مَرَّ بِآيَةِ رَحْمَةٍ سَأَلَ، وَإِذَا مَرَّ بِآيَةِ عَذَابٍ تَعَوَّذَ، وَإِذَا مَرَّ بِآيَةٍ فِيهَا تَنْزِيهُ لِلَّهِ سَبَّحَ)) [رواه ابن ماجه وصححه الألبانی].

وعنه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ: ((أنه صلى الى جنب النبي ليلة فقرأ، فَكَانَ إِذَا مَرَّ بِآيَةِ عَذَابٍ وَقَفَ وَتَعَوَّذَ، وَإِذَا مَرَّ بِآيَةٍ رَحْمَةٍ وَقَفَ فِدَعَا)) [رواه النسائي وصححه الألبانی].

واتا: له حوزه‌یغه‌وه، فه رمووی: له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) شه‌ویکیان نویژم کرد، ئه‌ گهر بگه‌ شتایه‌ته‌ ئایه‌تیک که باسی به‌زه‌یی تییدا بوایه‌ داوای ده‌کرد، وه‌ ئه‌گهر تیپه‌ر بوایه‌ به‌ ئایه‌تیک که باسی سزا ده‌کات په‌نای ده‌گرد به‌ خوا، وه‌ ئه‌گهر تیپه‌ر بوایه‌ به‌ ئایه‌تیک که باسی گه‌وره‌یی خوا ده‌کات سوپحان الله ده‌ووت.

وه‌ ههر له‌ ئه‌بو حوزه‌یغه‌وه‌ ده‌فه‌رموویت: شه‌ویک له‌ ته‌نشست پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ نویژی کرد، قورئانی خویند، ئه‌ گهر تیپه‌ر بوایه‌ به‌ ئایه‌تیک که باسی سزا ده‌کات ده‌وه‌ستا و په‌نای ده‌گرد به‌ خوا، وه‌ ئه‌گهر تیپه‌ر بوایه‌ به‌ ئایه‌تیک که باسی به‌زه‌یی و په‌حمه‌ت ده‌کات ده‌وه‌ستا و دعای ده‌کرد و ده‌پارایه‌وه‌.

فهرموودهی سیازدهههم: ماوهی خه تم کردنی قورنان:

عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنه قال له: ((اقرأ القرآن في شهر))، قال: إني أجد قُوَّةً، قال: ((اقرأ في عشرين))، قال: إني أجد قُوَّةً، قال: ((اقرأ في خمس عشرة))، قال: إني أجد قُوَّةً، قال: ((اقرأ في عشر))، قال: إني أجد قُوَّةً، قال: ((اقرأ في سبع ولا تزيدنَّ عَلَى ذَلِكَ)) [أخرجه البخاري، ومسلم، وأبو داود، واللفظ لأبي داود].

واتا: له عبدالله كورى عه مر خوا لیبی ر ازى بیئت، فه رمووی: پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) پیئی وتم: قورنان بخوینمه وهه (خه تمی بکه) له مانگیکدا، وتم: هیزو توانا له خوئدا ده بییم زیاتر بخوینمه وه، پیئی وتم: دهی له بیست پوژدا خه تمی بکه، وتم: هیزو توانا له خوئدا ده بییم زیاتر بخوینمه وه، پیئی وتم: دهی له پازده پوژدا خه تمی بکه، وتم: هیزو توانا له خوئدا ده بییم زیاتر بخوینمه وه، پیئی وتم: دهی له ده پوژدا خه تمی بکه، وتم: هیزو توانا له خوئدا ده بییم زیاتر بخوینمه وه، پیئی وتم: دهی له ههوت پوژدا خه تمی بکه، وه له وهش زیاتر مه که.

فهرموودهی چواردهههم: موسته جه به یوکه سرگی که نایه تییک سه جدهی تیدا بیئت سوچه یو خوا بات:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((إِذَا قَرَأَ ابْنُ آدَمَ السُّجْدَةَ فَسَجَدَ فَسَجَدَ اعْتَزَلَ الشَّيْطَانُ يَنْكِي، يَقُولُ: يَا وَيْلَةَ، أُمِرَ هَذَا بِلِسْجُودٍ فَسَجَدَ فَلَهُ الْجَنَّةُ، وَأُمِرْتُ بِالسُّجُودِ فَأَيَّبْتُ فَلِيَ النَّارُ)) [رواه مسلم].

واتا: (ابوهریره) (خوای لئی رازی بیعت) دهلئی: پیغمبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) فہرمووعی: (ئہگہر ئادہ مئاد ئہو ئا بیعتی خوئی کہ (سوجده)ی بیعتی و سوجدهی برد شہ تھان دووردہ کہ و بیعتی و وہو دہگری، دہلئی ئای قوربت بہ سہر، فہرمان کرا بہ ئادہ مئاد سوجده بیات، سوجدهی بردو بہ ہشت بؤ ئہو، منیش فہرمانم پیکرا کہ سوجده بیہم، رازی نہ بووم ئاگر بؤ منہ).

پرافہ: سوجده تہنہا پیوہست نیہ بہ سورہتی (السجدة)، بہ لکو پیوہستہ بہ ہموو ئہ و سوجدانہی کہ لہ قورئاندا ہاتوہ کہ ژمارہ یان پازدہ دانہیہ.

فہرموودہی پانزہ ہہم: مہکروہہ بؤکہ سیریک لہ کاتی قورئان خویندندا دہ نگ بہ رز نہ گہر بزانیئت نہ وہی تہ نشتی نازا ری پیندہ گات:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ، فَوَجَدَ النَّاسَ يُصَلُّونَ وَقَدْ غَلَتْ أَصْوَاتُهُمْ بِالْقِرَاءَةِ، فَقَالَ: ((إِنَّ الْمُصَلِّيَّ يَنَاجِي رَبَّهُ، فَلْيَنْظُرْ مَا يَنَاجِيهِ بِهِ، وَلَا يَجْهَرُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ بِالْقُرْآنِ فَيَسْمَعَهُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ)) [رواه أحمد والنسائي والبيهقي وصححه الهيثمي].

واتا: لہ ئیین عہ بباسہوہ خوا لئی رازی بیت دہ لئیت: رۆژیکیان پیغمبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) دہرچوو تہ ماشای کرد خہ لکہ کہ نویتز دہکەن و دہنگیان بہ رز کردوہ تہوہ بہ قورئان خویندن و فہرمووی:

ئەو دەى نوپۇز دە كات موناچاتى پە روەردگارى دە كات و با تە ماشا بكات
 چۆن موناچات دە كات، وە با ھە ندىكتان دە نك بە رز نە كاتەو ھە سەر
 ھە ندىكى تراتان لە كاتى قورئان خویندنندا ؟

فەرموودەى شاز دە ھەم : پەوشتى پىغە مېرە صلى الله عليه وسلم :

عن قتادة رضي الله عنه: أنه أتى عائشة رضي الله عنها، فقال لها : يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ ، أُنَبِّئِي عَن خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ؟ قَالَتْ : أَلَسْتَ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ ؟ قُلْتُ : بَلَى ، قَالَتْ : ((فَإِنَّ خُلُقَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ كَانَ الْقُرْآنَ)) [رواه مسلم].

واتا: لە قەتادەو ھە خوا لىي رازى بىت دە لىت: ھاتم بو خزمە تى عائىشە
 دايكى ئيمانداران خوا لىي رازى بىت وتم پىي : دايكى ئيمانداران ھە و الم
 بدەرى دەربارەى پەوشتى پىغە مېرە خوا (صلى الله عليه وسلم) ؟

فەرمووى: ئايا قورئان ناخوینىتە وە؟ وتم : بەلى، فە رمووى: رەوشتى
 پىغە مېرە خوا (صلى الله عليه وسلم) قورئان بوو.

عَنْ سَعْدِ بْنِ هِشَامِ بْنِ عَامِرٍ رضي الله عنه ، قَالَ : أَتَيْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقُلْتُ : يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ
 أَخْبِرِي بِلِحْيِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ، قَالَتْ : " كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ ، أَمَا تَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، قَوْلَ اللَّهِ
 عَزَّوَجَلَّ : ﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾ [القلم: ٤] . [رواه أحمد وهو حديث صحيح] .

واتا: له سه‌عدی کوری هیشامی کوری عامره وه ده‌فه‌رمویت: پرسیارم کرد له دایکی ئیمانداران عائیشه ره‌زای خوای لیبتت ده‌باره‌ی ره‌وشتی پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم)، فه‌رمووی: ره‌وشتی ئه‌و قورئان بوو، ئایا قورئان ناخوینیته وه، خوای گه‌ وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَّ خُلِقْتَ عَظِيمٌ﴾ [القلم: ۴].

پاڤه: ئیبن کثیر ره‌ حمه‌تی خوای لی بیتت ده‌ لیت: ئه‌مه مانای ئه‌ وه‌یه که پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) جی به‌ جیکردنی فه‌ رمانه‌کانی قورئان بووه ره‌وشت له لای، له‌گه‌ل ئه‌و ره‌وشته به‌رزانه‌ی که خوای گه‌وره پئی به‌ خشیبوو له شه‌رم وحه‌یا ورپز وزیره‌کی ولیبورده‌یی و نهرم نیانی، وه هه‌موو ره‌ وشتیکی جوان که ثابت بووه). بروانه ته‌فسیری سوهره‌تی القلم.

فه‌رمووده‌ی هه‌شه‌یه‌م: قورئان خویندن به‌ ناوازه‌وه:

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَغْفَلٍ الْمُرَزِيَّ رضي الله عنه يَقُولُ: قَرَأَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَمَّ الْفَتْحِ فِي مَسِيرٍ لَهُ سُورَةَ الْفَتْحِ عَلَى رَاحِلَتِهِ، فَرَجَعَ فِي قِرَاءَتِهِ . قَالَ مُعَاوِيَةُ لَوْلَا أَنِّي أَخَافُ أَنْ يَجْتَمِعَ عَلَيَّ النَّاسُ لَحَكَيْتُ لَكُمْ قِرَاءَتَهُ. [رواه البخاري ومسلم وغيرهما].

واتا: (معاویه‌ی کورپی (قره‌ده‌لی: له (عبدالله‌ی کورپی (مغفل‌ی (المزنی)م بیست (خوای لی رازی بیتت) ده‌یوت: پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) له‌سالی ئازادکردنی مه‌ککه‌دا، به‌سواری و لاخه‌که‌یه‌وه به‌رپگه‌وه

سوره تى (الفتح)ى ده خویند، به ئاوازه وه دهیخویند. (معاویه) دهلی: ترسی ئه وه نه بوايه كه خهلكيم لى كوڊه بيته وه، وه ك ئه و بوم دهخویندن.

فه رمووده ی هه ژده یه م: ڤیگری له هه لگرتنی قورنان له کاتی سه فه رکردندا بۆ ولاتی بیباوه ڤان و خاکی دوژمن ، نه گهر ترسی نه وه ی هه بوو بکه ویته دهست دوژمن:

عن ابن عمرَ (رضي الله عنهما) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: ((نَهَى أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ)) [متفق عليه].

وفي رواية لمسلم: ((لَا تُسَافِرُوا بِالْقُرْآنِ فَإِنِّي لَأَمِنُ أَنْ يَتَأَلَّهُ الْعَدُوُّ)).

واتا: (ابن عمر) (خوای لى ڤازى بيت) دهلی: پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) ڤیگری ده کرد له هه لگرتنی قورنان له کاتی سه فه رکردندا بۆ خاکی دوژمن.

وه له ریواتی موسلیمدا: قورنان مه بهن له کاتی سه فه رکردندا بۆ خاکی دوژمن له ترسی ئه وه ی نه بادا دوژمن دهست دریزی بکاته سه ر.

ڤاڤه: زانایان ده فه رموون: ئه گهر دلنیا بیت له وه ی كه قورنان توشی ڤاندن نابیت و فڤی نادریته سه ر زه وی و بیباوه ڤ ده ستی لى نادات ئه وه ڤیپیڤدراوه سه فه ری پی بکه بییت.

فهرموده‌ی نوزده‌یهم: نهو که سه چی بکات که له کاتی قورنان خویندن لئی تیکده‌چوو به هوی خه‌وه‌وه:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَاسْتَعْجَمَ الْقُرْآنَ عَلَى لِسَانِهِ فَلَمْ يَدْرِ مَا يَقُولُ فَلْيُنْصِرْ فَلْيَضْطَجِعْ)) [رواه مسلم، وأحمد، وأبو داود، وابن ماجه، والنسائي، وغيرهم].

واتا: له ئه‌بو هوره‌يره‌وه خوا لئی رازی بیت له پیغه‌مبه‌ری خواوه (صلی الله علیه وسلم) فه‌رموویه‌تی: ئه‌که‌ر که سیتان له کاتی شه و نویژا قورئانی خوینده‌وه وله‌سه‌ر زمانی قورس بوو ونه‌یزانی چی ده‌لیت ئه‌وه با واز به‌ینیت له خویندن و پاکشیت.

پاڤه: مانای (فاستعجم القرآن) واتا قورس بوو ونه‌یده‌توانی به‌ زمانی بیلیت به‌ هوی خه‌وه‌وه، بویه‌ ده‌بیت واز له خویندن به‌ینیت.

فهرموده‌ی بیسته‌م: ووتنی بیسه‌ر به قورنان خوئی (حسبک):

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مسعود رضي الله عنه قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((اقْرَأْ عَلَيَّ)). قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَقْرَأُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ أَنْزَلَ؟ قَالَ: (نعم). فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ سُورَةَ (النِّسَاءِ) حَتَّى أَتَيْتُ إِلَى هَذِهِ الْآيَةِ: ﴿ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴾ [النساء: ٤١]، قال: (حسبک الآن) فالنفت إليه، فإذا عيناه تذر فان. [رواه البخاري].

(عبدالله)ی کوری (مسعود)خوای لای رازی بخت) دهلی: بچہمبہری خوا
 (صلی اللہ علیہ وسلم) پی پی فہرمووم: (قورئانم بو بخونخہ) دهلی: وتم:
 ئہی بچہمبہری خوا قورئان ب وثو بخونخم کہ یو یو دابہ زہوہ؟
 فہرمووی: (من حہ زہ کہم لہ غہ یی خ و مہ وہ گویم لای بخت) مریش
 (النساء)م خویند، ہہ تا گہ ہشتمہ: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا
 بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ ، فہرمووی: با بہ س بیت ئیستا . لام لیکردہ وہ
 دہ بنجہم چا وہ کاری فرم کیسکی لہ لہ ریش توہ.

بهندی سیههه

ئهو فهرمودانهی هاتوون دهربارهی فهزلی له بهرکردنی قورئانی
پیروژ وپاداشتی خاوهنهکهی

**فهرموددهی بیست ویه کهه: چاک تان نه و که سهیه کهه قورئان
فییر دهبنی و فییری خه لکی دهکات:**

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ، عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَانَ رضي الله عنه: عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: قَالَ: ((خَيْرُكُمْ مَنْ
تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ)) [رواه البخاري].

واتا: له ئه بو عبدالرحمن سوله ميه وه له عوسمازی کوری عه ففانه وه خوا
لینان پازی بیت له پیغه مبه ره وه (صلی الله ع لیه وسلم) ده فه رمووی:
باشترینتان ئه و که سهیه کهه قورئان فییر بو وه و که سانی تریش فییر
دهکات.

ئه بو عبدالرحمن ئه لسوله می ده لیت: ئه م فه رمودهیه وای لیکردم ئا له م
شوینه دانیشم - له مزگهوت - ، ره حمه تی خوای لی بیت چل سال له
مزگهوتی کوفه دانشت بهمه بهستی فییرکردنی خه لکی دهربارهی قورئانی
پیروژ.

**فهرموودهی بیست دووه م: کهسئ به قورنان سه رهبرز ده بیعت
نه‌گه کارگوزاریش بیعت:**

عَنْ نَافِعِ بْنِ عَبْدِ الْحَارِثِ رضی اللہ تعالیٰ عنہ لَقِيَ عُمَرَ بَعْسُفَانَ وَكَانَ عُمَرُ يَسْتَعْمِلُهُ عَلَى مَكَّةَ فَقَالَ مَ نَ اسْتَعْمَلْتَ عَلَى أَهْلِ الْوَادِي فَقَالَ ابْنُ أَبِي قَالَ وَمَنْ ابْنُ أَبِي قَالَ مَوْلَى مَ نَ مَوْلَانَا قَالَ فَاسْتَخْلَفْتَ عَلَيْهِمْ مَوْلَى قَالَ إِنَّهُ قَارِئٌ لِكِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِنَّهُ عَالِمٌ بِالْفَرَائِضِ قَالَ عُمَرُ: أَمَا إِنَّ نَبِيَّكُمْ رضی اللہ تعالیٰ عنہ قَدْ قَالَ: ((إِنْ اللَّهُ يَرْفَعُ بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ)) [رواه مسلم وأحمد واللفظ لأحمد].

واتا: له (نافع)ی (عبد الحارث) له (عهسفات) که گهسشت به عومه روتی: کجکت کردووه به کاربه دهست لهسه ر خه لکی ئەم دۆله؟ وتی: (ابن لابی) وتی: (ابن لابی) کتیوه؟ وتی: کجکککه له کارگوزاره کانمان [مولی] وتی: جا کار گوزارت کردووه به ج کشی خۆت لهسه رکن؟ وتی: ئەو کهس کجی قورنان خوینه و شاره زای زانسسی مهات بهش کردنه [علم الفرائض]. (عمر) (خوای لهی رازی بیعت) وتی: راسته که بچغه مبه ره که تان (صلی الله علیه وسلم) فهرموووتی: (له راسیها خوا به دوی ئەم قورئانه وه چند گه ل وه وژیک سه ره برز ده کات و چه نداری تریش نزم و نه وی ده کات).

فهرموودهی بیست و سیئه م: نه هلی قورنان دوسته تایبته کانی خوای گهوره ن:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((إِنَّ لِلَّهِ أَهْلِينَ مِنَ النَّاسِ)) . قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَنْ هُمْ؟ قَالَ: ((أَهْلُ الْقُرْآنِ هُمْ مِنْ أَهْلِ اللَّهِ وَخَاصَّتِهِ)) [رواه أحمد والنسائي وصححه الألباني].

وانا له نه سه گيپر دراوده ته كه بېغه مبهري فهرموويسي: خوای گهوره
دوستانچکي هه ع له خه لک.

ووطن: نهی بېغه مبهري خوا نه وانه کي؟ فه رمووی: نه وانه نه هلی
قورنانن، دوسی خوان و تایبته کي کردون به خزمته کي قورنان و دېغه که ی
و له خوا نزیکن.

فهرموودهی بیست و چواره م: فه زلی قورنانخوین کانی ده چيته به هه شته وه:

عن عبد الله بن عمرو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ: اقْرَأْ وَارْتَقِ
وَرَتَّلْ كَمَا كُنْتَ تُرْتِّلُ فِي الدُّنْيَا، فَإِنَّ مَرَاتِكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرَأُهَا)) [رواه أحمد، والترمذي،
وأبو داود، والنسائي، وقال أبو عيسى: هذا حديث حسن صحيح وصححه الألباني].

واتا: له عه بدوللا کوری عه مر - خویان لی رازی ب ی - فهرمووی:
پیغه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) فهرمووی: به هاوهلی قورنان
(قورنانخوین) نه وتری: بخوینته ره وه و به رز ببه وه وه به جوانی

بیخوینره وهه وهک ئه وهی له دونیا ئه ت خوینده وه جیگا که ت له کو تایی
 ئایه ت دایه که دهیخوینیته وه.

فه رمووده ی بیست و پینج : فه زلی نه و که سه ی قورنانی له به ره ونه نه جرو پاداشته ی هه یه تی :

عن نبیِّدَة ﷺ، قَالَ : كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ، فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : ((وَإِنَّ الْقُرْآنَ يَأْتِي
 صَاحِبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِينَ يَنْشَقُّ عَنْهُ قَبْرُهُ كَالرَّجُلِ الشَّاحِبِ، يَقُولُ لَهُ : هَلْ تَعْرِفُنِي؟ يَقُولُ
 : مَا أَعْرِفُكَ، يَقُولُ : أَنَا صَاحِبُكَ الْقُرْآنُ الَّذِي أَظْمَأْتُكَ بِالْهَوَاجِرِ، وَأَسْهَرْتُ لَيْلَكَ، وَإِنَّ
 كُلَّ تَاجِرٍ مِنْ وَرَاءِ تِجَارَتِهِ، وَإِنَّكَ الْيَوْمَ مِنْ وَرَاءِ كُلِّ تِجَارَةٍ، فَيُعْطَى الْمُلْكَ يَمِينِهِ، وَالْخُلْدَ
 بِشِمَالِهِ، وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ، وَيُكْسَى وَالِدَاهُ حُلَّتَيْنِ لَا يُقَوُّ مُمْ لَهُمَا أَهْلُ الدُّنْيَا،
 فَيَقُولَانِ : بِمِ كَسْبِنَا هَذَا؟ فَيَقَالُ لَهُمَا : بِأَخْذِ وَلَدِكُمَا الْقُرْآنَ، ثُمَّ يُقَالُ : أَقْرَأْ وَأَصْعَدْ فِي
 دَرَجِ الْجَنَّةِ وَعُغْرِهَا، فَهُوَ فِي صُعُودِ مَا دَامَ يَقْرَأُ هَذَا كَانَ أَوْ تَرْتِيلاً)) [رواه أحمد وابن ماجه
 وصححه الهيثمي وابن كثير في تفسيره والسيوطي والألباني في السلسلة الصحيحة].

واتا: له بورهیده وهه خوای لی پازی بی فه رمووی: دانشتبووم له لای
 پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) گویم لی بوو فه رمووی: قورنانی
 دیت بو لای هاوریکه ی له روژی قیامه تدا له کاتی که قه بره که ی شه ق
 ده بات وه کو پیاویکی ره نگ په ریو، پئی ده لی: ئایا ده مناسیته وه؟ ده لیت:
 ناتاسمه وه، پئی ده لیت: من قورنانی هاوریتیم که واتینووم کردی به
 هوی وازلیهینانه کان، وه شه ونخونیم پئی کردی، وه هه موو بازرگانیک
 قازانجه که ی به هوی بازرگانه که یه تیه وه، وه تو ش ئه مرۆ ئه و ئه جر

وپاداښتهی بیت دددری به هوی ئه و بازرگانیه که کردوته، وه مولکی
 دددریته دهستی راستیه وه، وه نهمری به دهستی چه پیه وه، وه تاجی
 ریزلینانی ده خریته سهر، وه دایک وباوکی داده پوښن به دوو جل
 وبه رگی جوان، که وانه هلی دنیا ناتوانن نرخه کهی دیاری بکه ن، وه
 هردو وکیان ده لاین: چون داپوشراین به مه؟ پیمان ده وتریت: به هوی
 کوره که تانه وه که واورثانی وه رگرت وله بهری کرد، پاشان ده وتریت:
 بخوینته وه وه به سهر پله و ژوره کانی به هشتدا سه رکه وه، وه به رده وام
 ده بیت له سهر که وتن مادام دهی خوینیتته وه، به په له بیت یان به تهر تیل.

پاښه: زانایان ده فرموون ده ربارهی مانای: ((**كالرجل الشاحب**)) ئه و
 که سهی رهنگ ولاشهی گوراوه به هوی هه ر شتی که وه بیت چ نه خوښی
 بیت یان سه فرکردن، وه کو بلی به و شیوهیه دیت تا وه کو هاورپییکی
 بیت له دنیا دا. یان وه کو ناگادار کردنه وهیه که بیت بوی هه ر چون له
 دنیا دا رهنگی گورا له بهر قورثان خ ویندنه کهی هه روه ها قورثانیش دیت
 له بهر ئه و به هه ولدان بوی له پوژی قیامه تدا. تا خاوه نه کهی بگاته
 مه به ست وپله به رزه کان له دوارپوژدا.

**فهرموودهی بیست وشه شه م: ریز گرتن له هه لگری قورنان (نه و
که ساره که قورنایان له به ره) و دوور که وتنه وه له نازاردانیان:**

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((إِنَّ مِنْ إِجْلَالِ اللَّهِ إِكْرَامَ ذِي
الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ وَحَامِلِ الْقُرْآنِ غَيْرِ الْغَالِي فِيهِ وَالْجَافِي عَنْهُ وَإِكْرَامَ ذِي السُّلْطَانِ الْمُقْسَطِ))
[رواه أبو داود والبيهقي وحسنه الألبان].

واتا: له ئه بی موسای ئه شعهری خوای لئ پازی بی فهرمووی: پیغه مبه ر
خوا (صلی الله علیه وسلم) فهرمووی: (له پایه بلندی وبه رزی و
پیزگرتنی خوای گه وره ئه وه یه که ریز بگیرییت له موسلمانیکی
سه رسی به سالآ چوو وه هه لگری قورئان به مهرجی که غلوی تیدا
نه کا و هه له ی زمانه وانی ده ستوری خویندنه وه ی و نارپه وانی تیدا نه کات
وه ریزگرتن له سولتانیکی راستگو و دادپه روهر).

بهندی چوارهم

باسی هاندان لهسه ر په یماندان به قورئان وپیداچونه وهی

فه رمووده ی بیست وحه و ته م: په یماندان به قورئان و به بیر هیئانه وهی:

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهَوَّ أَشَدَّ تَفْصِيًّا مِنْ صُدُورِ الرَّجَالِ مِنَ الرَّعْمِ بِعُقُلِهَا)) [متفق عليه].

واتا: له ئەبو موسای ئە شعەریه وه (خوای لئ رازی بخت) ده لئ: پەغەمبەری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم) فه رموووختی: (په یمان به قورئان بدن و به بیرى خوتانی بهیئنه وه، سویند به و خوایه ی نه فسی منى به دهسته وهیه قورئان له دلئ بچودا زووتر له دهست دهردهچئ وهک له وشتر له په تی خوی).

وعن نافع عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما، أن رسول الله ﷺ قال: ((إِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ الْإِبِلِ الْمُعَقَّلَةِ إِنْ عَاهَدَ عَلَيْهَا أَمْسَكَهَا وَإِنْ أَطْلَقَهَا ذَهَبَتْ)) [رواه البخاري ومسلم].

واتا: له (نافع وه) له (عبدالله ی کورپی (عمر) (خوای لیبان رازی بیئت) ده لئ: پیغەمبەری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم) فه رمووویه تی: (خاوهن قورئان وهک خاوهنی وشتری به ستراوه وه هایه، ئەگەر چاودیری بکات رایدەگریت، ئەگەر به ریشی بدات دەرپوات).

فهرموده‌ی بیست وهه : شته‌م : په‌یمان‌اندان به قورئان وینداچونه‌وه‌ی به‌شه‌و روژ نه‌گینا له‌بیرده‌چیت:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ((وَإِذَا قَامَ صَاحِبُ الْقُرْآنِ فَقَرَأَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ذِكْرَهُ، وَإِذَا لَمْ يَقُمْ بِهِ نَسِيَهُ)) [رواه مسلم].

واتا: ئە‌گەر خاوه‌ن قورئان هه‌ستا به‌خویندنه‌وه‌ی قورئان به‌شه‌و وروژ ئە‌وه له‌بیری ناچیته‌وه، وه‌ئە‌گەر نه‌یخوینیته‌وه ئە‌وه له‌بیری ده‌چیته‌وه.

پراڤه: ئە‌وه فهرمودانه‌ی هاتوون ده‌رباره‌ی هه‌په‌شه‌کردن له‌وه‌که‌سانه‌ی قورئانیان له‌به‌ر کردوه وپاشان له‌بیریان چوه‌ته‌وه ئە‌وه به‌که‌پی لبقای خوای گه‌وره‌ده‌کن، هه‌چیان راست نیه، به‌لام‌گه‌وره‌ترین به‌ش براو بریتیه‌له‌وه‌که‌سه‌ی که‌خوای گه‌وره‌خویندنه‌وه‌ی قورئان له‌به‌رکردنی پێبه‌خشیوه‌ورومه‌تی روشن کردوه‌ودلی‌روونا‌کردوه‌ته‌وه‌پاشان‌وازی‌له‌یه‌ناوه‌وپشت‌گوئی‌خستوه، پاشان‌ئه‌وه‌له‌به‌رکردنه‌ی‌لێده‌سینریته‌وه‌به‌هۆی‌ئه‌وه‌ته‌مه‌به‌ئیه‌وپشتگوێ‌خستنه. ئا‌ئه‌مه‌یه‌بێبه‌ش‌ومه‌حروم،‌ولا‌حول‌ولا‌قوة‌الا‌باله.

فهرموده‌ی بیست ونۆیه : م : چی‌بئیت‌له‌کاتی‌له‌بئ‌چونی نایه‌تیک‌یان‌سوره‌تیک:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا يَقُولُ أَحَدُكُمْ: نَسِيتُ آيَةَ كَذَا وَكَذَا، بَلْ هُوَ نَسِيَ)) [رواه البخاري ومسلم].

واتا: (عبدالله)ی کورپی (مسعود) (خوای لئی رازی بخت) دهلی: پیغمبهری
خوا (صلی الله علیه وسلم) فہرمووعی: (کہ سیکتان با نہ لیت: ٹاعی
ئوہ و ئوہم لہ بچوہ، بہ لکو لہ بچری براوہتہوہ).

وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: ((نَبِسًا لِأَحَدِهِمْ يَقُولُ: نَسِيتُ سُورَةَ كَيْتٍ
وَكَيْتٍ " أَوْ نَسِيتُ آيَةَ كَيْتٍ وَكَيْتٍ، بَلْ هُوَ نَسِيٌّ)) [رواه مسلم].

واتا: (عبدالله)ی کورپی (مسعود) (خوای لئی رازی بخت) دهلی: پیغمبهری
خوا (صلی الله علیه وسلم) فہرمووعی: (چہند خراپہ کہ سیک لہ عیہ
بلیت: سورہتی ئوہ و ئوہم لہ بچوہ، یان ٹاعی ئوہ و ئوہم
لہ بچوہ، بہ لکو لہ بچری براوہتہوہ).

به ندی پیئجه م

ئهو فهرمودانهی هاتوه ده بارهی دهنگ خوئس کردن به خوئندنه وهی قورئان

فهرموده ی سیهم م: دهنگ خوئس کردن به خوئندنه وهی قورئان به گویره ی توانا:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وسلم يَقُولُ: ((مَا أَذِنَ اللَّهُ لِشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِنَبِيِّ يَتَعَنَّى بِالْقُرْآنِ)) [متفق عليه واللفظ للبخاري].

واتا: (أبو هريره) (خوای لئ رازی بیئت) گوئی له پیئغه مبه ر بووه (صلی الله علیه وسلم) که فهرموویه تی: (خو مؤله تی به هیچ شتیک نه داوه وهک ئه وهی مؤله تی به پیئغه مبه ریکی دهنگ خوئس داوه قورئان به دهنگه وه بخوئینیت).

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وسلم: ((لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَتَعَنَّ بِالْقُرْآنِ)) [رواه البخاري].

واتا: (أبو هريره) (خوای لئ رازی بیئت) ده لئیت: پیئغه مبه ر بووه (صلی الله علیه وسلم) ده فهرموویت: له ئیمه نیه ئه و که سه ی که قورئان به دهنگی خوئس ناخوئینیته وه.

وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((زَيَّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ)) [رواه أحمد وأبو داود وابن ماجه والدارمي وصححه الألباني].

واتا: قورئان برازيننه وه به دهنگه كانتان.

پافه: ((ليس منا)) واتا: له سهر ريگه و رييازي ئيمه نيه.

فهرموده‌ی سی ویه ک: مه‌ده‌ی که سیک که‌وا موسته‌ه‌ق بیت و دنيا بیت ليی که‌وا توشی فیتنه ناپیت:

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِأَبِي مُوسَى: ((لَوْ رَأَيْتَنِي وَأَنَا أَسْتَمِعُ لِقِرَاءَتِكَ الْبَارِحَةَ، لَقَدْ أُوتِيتَ مِزْمَارًا مِنْ مِزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ)) [رواه البخاري ومسلم].

واتا: له (ابو موسی) هوه (خوای لی رازی بخت) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) به (ابو موسی) ی فه‌رموو: (کاشکی ئه‌مشه و بت بخایم که چ‌ون گویم بو خویندنه وه که‌ت شل کردبوو، به‌راسی سازیک له سازه‌کاری بنه‌ماله‌ی (داود) ت بچ‌راوه).

له ریوایه‌تیکی ئیین‌هه بیاندا هاتوه: ئه‌بو موسا ده‌ لیت: ووتم ئه‌ ی پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم)، ئه‌ گهر بمزانیایه تو لی‌ره بیت، ئه‌وه به جوانترین شیوه ده‌م‌پرازنده‌وه بو‌ت.

وه پرسیارم کرد له شیخی فه‌ رموده‌ناس: شیخ عبد الله السعد ده‌باره‌ی ریوایه‌تی ئیین‌هه‌بیان، فه‌رموی: لا باس بها.

پاڤه: ئىمامى تە بەرى رە حمەتى خواى لى بىت دە يگىرئىتەوہ بۇمان لە
عومەرى كورى خە تتابەوہ خوا لى پازى بىت دە يفەرموو بە ئەبو
موساى ئەشعەرى خوا لى پازى بىت : پەروہرگارمان يادخەرەوہ، ئەبو
موسايش قورئانى بە جوانترين شيوہ بۇ دە خوئندەوہ. پاشان عومە ر
فەرموى: ئەوہى دە توانىت وەكو ئەبو موسا قورئان برازىنە تەوہ ئەوہ
بيكات.

به ندى شه شه م

ئو فرمودانهى هاتوه دهر بارهى ئىخلاص بوونى كار بو خوى

كه و ره

**فرمودهى سى و دوو : نه وهى قورنان بخوينيت به مه به سى
روپامايى :**

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه فِي الْحَدِيثِ الطَّوِيلِ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ : ((إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ يُقْضَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَيْهِ ، - فذكر - رَجُلٌ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَعَلَّمَهُ ، وَقَرَأَ الْقُرْآنَ ، فَأُتِيَ بِهِ فَعَرَفَهُ نِعْمَهُ فَعَرَفَهَا ، قَالَ : فَمَا عَمِلْتَ فِيهَا؟ قَالَ تَعَلَّمْتُ الْعِلْمَ وَعَلَّمْتُهُ ، وَقَرَأْتُ فِيكَ الْقُرْآنَ ، قَالَ : كَذَبْتَ ، وَلَكِنَّكَ تَعَلَّمْتَ الْعِلْمَ لِيُقَالَ عَالِمٌ ، وَقَرَأْتَ الْقُرْآنَ لِيُقَالَ هُوَ قَارِئٌ ، فَقَدْ قِيلَ ، ثُمَّ أُمِرَ بِهِ فَسُجِبَ عَلَيَّ وَجْهَهُ حَتَّى أُلْقِيَ فِي النَّارِ)) [رواه مسلم وغيره وهذا جزء من الحديث].

واتا: له (أبو هريرة) خوالى رازى بيت ده لىت: له بيغه مبه رم بيستوه (صلى الله عليه وسلم) كه ده يفه رموو: (يه كه مين كه سى دادگايى ده كريت له روژى دواييدا پياويكه فيرى جو ره زانستىك بووه و خ هلكيشى فير كدووه و قورنانى خويندووه ، نه ويش ده هيترىت و باسى ناز و نيعمه تى خوئى بو ده كات و پيى ده ناسينى نه ويش دانى پيدا ده نيت، ده فهرمويت: دهى باشه چيت تيدا كدووه؟ نه ويش ده لى: فيرى زانست بووم و خه لكيشم فير كدووه و له بهر خاترى توئش قورنانم خويندوه، ده فهرمويت: دروت كرد به لكو بو نه وه فيرى بويت تا بيت بلين زانايه ، قورنانيشت خويندوه تا بيت بلين قورنان خوينه نه وه يشت [له دونيادا] پي

وتراوه. پاشان فه رمان دهدات كيش ده كریت دهمه و روو فری ده دریتته ناو ئاگره وه.

پاڤه: لهم فه رموده یه هاندانی تیدایه بۆ ئه نجامدانی کردوه ته نها له پیناو خوی گه وردها، وه هه ندیکم بینی وازی له له به رکردنی قورئان هیناوه له بهر ئه م فه رموده یه، به لكو به پیچه وانه وه ده بیته به رده وام بیته له له برکردن و جیهادی نه فسی خوی بکات ونیه تی بۆ خوا یه کلابکاته وه به گویره ی توانا، وه داوا له خوی گه وره بکات نیه تی چاک و دروست بکات، وه خواش بی گومان بی ئومیدی ناکات و یارمه تی ئهدات.

فه رموده ی سی وسن : قورئان حوججه وبه لگه یه بۆت یان له سه رت:

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو، فَبَايَعُ نَفْسَهُ: فَمُعْتَقُهَا أَوْ مُوبِقُهَا)) [رواه مسلم وغيره].

واتا: (ابو مالک الاشعری) (خوی لی رازی بیته) ده لی: پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسل م) فه رمووی: (قورئانیش به لگه یه بۆت یان له سه رت، خه لکی هه موویان به یانیا ن زوو ده پۆن خویان ده فرۆشن، به وهش یان خوی پزگار ده کات، یان خوی تیا ده بات). [واته: یان خوی به خوا ده فرۆشی و فه رمانه کانی جیبه جی ده کات و خوی پزگار ده کات، یان خوی به شه یلتن ده فرۆشی و فه رمانه کانی جیبه جی ده کات و خوی تیا ده بات].

بهندی چهوتهم

فہزلی ھندی له سورہتہ کانی قورئان

فہرموودہی سی وچوار: فہزلی سورہتی (الفاتحة):

عن أبي سعيد بن العلى رضي الله عنه قال كنت أصلي فدعاني النبي صلى الله عليه وسلم فلم أجد له، قلت يا رسول الله: إني كنت أصلي، فقال: ((أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ: ﴿ اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ ﴾))، ثُمَّ قَالَ: ((أَلَا أَعْلَمُكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ))، فَأَخَذَ بِيَدِي فَلَمَّا أَرَدْنَا أَنْ نَخْرُجَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّكَ قُلْتَ: لِأَعْلَمَنَّكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ، قَالَ: ((الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، هِيَ السُّعْيُ الْمُنَانِي، وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيْتَهُ)) [رواه البخاري].

واتا: له ئه بی سه عید کو ری معلی خوی لئ رازی بیئت، فه رموی: پیغهمبری خوا (صلی الله علیه وسلم) پیی فه رموم: (ئهتہویت فیبری سورہتیکی گہ وره و پایه دارت بکه م له قورئانی پیروژ پییش ئه وهی یچیته دهرئ له مزگهوت؟) دهستی گرتم، کاتئ که ویستمان بچینه دهره وه، من دووبارهم کرده وه له پیغهمبری خوا (صلی الله علیه وسلم) و وتم: جهنابتان فه رمووتان که فیبری سورہتیکی گہ ورهت ئه که م له قورئانی پیروژ. فه رموی: ﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾، ئه ویش ئه و چهوت ئایهتیه و قورئانی گہ وره که هاتووه بؤم.

پاڤه: سوره تی (الفاتحة) روکنیکه له روکنه کانی نوێژ هه ر چۆن جیگر بووه له پینغه مبهری خواوه (صلی الله علیه وسلم) وه نوێژ دروست نیه ئیلا به خویندنه وهی نه بیته. بۆیه ده بیته موسلمان فیزی ئه م سوره ته بیته وبه باشی و دروستی بخوینیته وه که هه له ی تیدا نه کات، ئه ویش له ریگه ی ماموستایکی مۆله ت پیندراوه بیته.

بۆیه برای به ریزم هه ول بده فیزی ئه م سوره ته بیته و به چاکی بیخوینیته وه ئه گهر هه فته یه کی برد یا مانگیك، وه شیخ ابن العثیمین رهحمه تی خوی لئ بیته ده فهرمویت: ئه گهر که سی ده ست نه که وت فیزی سوره تی (الفاتحة) ی بکات ته نها به پاره نه بیته، ئه وه ده بیته پاره بدات بۆ ئه وه ی فیزر بیته، هه ر وه کو ئه و که سه ی ئاوی ده ست نه که ویت بۆ ده ست نوێژ ئیلا به پاره نه بیته، ئه وه ده بیته پاره بدات بۆ کرینی ئاوه که.

فه رمووده ی سی وپینج: فه زلی سوره تی البقره وال عمران:

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: ((اِقْرَءُوا الْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ يَأْتِي شَافِعًا لِأَصْحَابِهِ، اِقْرَءُوا الزُّهْرَاوَيْنِ الْبَقْرَةَ وَالْإِمْرَانَ، فَإِنَّهُمَا يَأْتِيَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَكَ أَنْهُمَا غَمَامَتَانِ أَوْ غَيَابَتَانِ، أَوْ فِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَّافٍ تُحَاجَّانِ عَنْ صَاحِبِهِمَا، اِقْرَءُوا الْبَقْرَةَ، فَإِنَّ أَخْذَهَا بَرَكَةٌ، وَتَرْكُهَا حَسْرَةٌ، وَلَا يَسْتَطِيعُهَا الْبَطَلَةُ)) [رواه مسلم].

واتا: (أبو ئومامه ی الباهلی) (خوی لئ رازی بخت) ده لی: گویم له پینغه مبهری خوا بووه (صلی الله علیه وسلم) فه رموویم: (قورئان بخوین، چونکه له پۆژی و قلمه تدا بخت و تکا ده کات بۆ خاوه نه کاری،

ههردوو گول پهنگه که بخوځن: (البقرة) و سوره یی (ال عمران) چونکه نه م دوانه له پوژي قلمه تدا وهک دوو په له هور، کي وهک دوو سخیه، کي وهک دوو پوول له بالنده که بالین په پ کردووه [له ئاسمانا] دین بهرگری له خاوه نه کارکن ده که ن. سوره یی (البقرة) بخوځن چونکه خوځندری بخت و به ره که ته و، وازلخی خاری ماعی په شخیاری و خه فه ته، که ساری بیوره و که مته رخه م پیی ناوین.

پاڅه: مانای (البطله) یانی: جادووگه ران.

فهرمووده ی سی وشه ش: فه زلی سوره یی (الکھف):

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: ((مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عَصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ)) [رواه مسلم وأبو داود]، وفي رواية ((مَنْ حَفِظَ مِنْ خَوَاصِمِ سُورَةِ الْكَهْفِ)) وفي رواية "من آخر الكهف".

واتا: (أبو الدرداء) (خوای لی رازی بخت) ده لی: بچغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) فهرموویعی: (هه رکه س ده ئایعت له سه ره تایی سوره یی (الکھف) له بهر بکات له زکزی (ده جال) ده پارینریخت). له پویایعی بکدا: (کو تایی سوره یی (الکھف)).

عَنِ التَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رضي الله عنه، قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم الدَّجَالَ، قَالَ: ((مَنْ رَأَاهُ مِنْكُمْ ، فَلْيَقْرَأْ فَوَاحِشَ سُورَةِ الْكَهْفِ)) [رواه ابن ماجه وصححه الألباني].

واتا: له نه واس كورى سه معان خوال ټي رازى بيت ده لیت: كاتيك پیغه مبه رى صلى الله عليه وسلم باسى ده جالى كرد " فه رموى: هر كه سیک له ئیوه بینى " ئه وه با سه ره تایی سوره تی (الكهف) بخوینیت.

وعن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن النبي ﷺ قال: ((مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَضَاءَ لَهُ النُّورَ مَا بَيْنَ الْجُمُعَتَيْنِ)) [رواه البيهقي وحسنه الألباني وشيخ عبد الله السعل].

واتا: هر كه سیک له رۆژی ههینییدا سوره تی (الكهف) بخوینیت، ده بیته مایه ی رۆشنا یی بۆی له نیوانی ئه م جومعه بۆ ئه و جومعه كه ی تر.

پاڤه: خویندنه وه ی سوره تی (الكهف) له پاش بانگی به یانی ده ستی پیده كات تا بانگی مه غریب، وه ئه مه یه رۆژی شه رعی موسلمانان.

فه رمووده ی سی وهه وت: فه زلی سوره تی (الملک):

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال ﷺ: ((إِنَّ سُورَةَ فِي الْقُرْآنِ ثَلَاثُونَ آيَةً، شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّىٰ غُفِرَ لَهُ))، وَهِيَ ﴿ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ ﴾ [الملک: ۱]. [رواه أحمد وأهل السنن، وقال الترمذي حديث حسن وحسنه الألباني].

واتا: پیغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) ئه فه رموى: سوره تیك هه یه له قورئانی پیروژدا كه پیکهاتوه له سی ئایه ت، تکا و رجا (شه فاعه ت) ده كات بۆ هاوه له كه ی (ئیماندار كه خویندوویه تی) هه تاكوو خوا ی گه وره

لینی خویش ده بی و ده بیه خشیت، نه ویش سووره تی ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ﴾ هـ.

وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال: ((سورة تَبَارَكَ هِيَ الْمَانِعَةُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ)) [رواه الحاكم، وصححه الألباني في صحيح الجامع].

واتا: له ئیین مه سعوده وه خوا لئی رازی بیت فه رموی: پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده فه رمویت: سورته تی (تبارک) نه هیل و قه ده غه که ره له سزای گور.

فه رمووده ی سی وه هشت: فه زلی سورته تی قل هو الله احد والمعوذتين:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه ، أَنَّ رَجُلًا سَمِعَ رَجُلًا يَقْرَأُ : قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ يُرَدِّدُهَا ، فَلَمَّا أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ ، وَكَانَ الرَّجُلُ يَتَقَالُهَا ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : ((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ)) [رواه البخاري وأبو داود وأحمد وغيرهم].

واتا: له نه بو سه عیدی خودریه وه خوا لینی رازی بیت: که وا پیاویک گوئی له پیاویک بووه که وا ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ده یخوینیت ودو باره ی ده کاته وه، که کاتیت به یانی بووه هاته خزمهت پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) وه باسی نه و پیاوه ی بو کرد، پیغه مبهر (صلی الله علیه

وسلم) فرمودی: (سویند به و خویه‌ی که نه فسی منی به دهسته ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ له ج بی سی یه کی قورئانه).

عَنْ عُرْوَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، عَنِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: ((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلِّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفْيَيْهِ، وَنَفَثَ فِيهِمَا، وَقَرَأَ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ، يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ، يَصْنَعُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ)) [رواه البخاري وأحمد وأبو داود وغيرهم].

واتا: له عوروه وه له عائشه وه خوا لتيان رازی بيت ده يگيرنه وه كه وا پينغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) كاتيک به ته ما بايه بجيته سه ر جيگا كه ي هه ردوو ده ستي ده دات له چك و پاشان فووی پچا ده كات و ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ وَ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ ی پچدا ده خو پچت. پاشان ده ستي ده پچت به سه ر ئه و شو پچدا ئه توانی له له شی. وه له سه ری له گه ل دم و چاوی و پچشه وه ی له ش پچوه ده ست پچ ده كات، وه ئه مه سی باره ده كاته وه.

فهرموودهی سی و نۆ: فهزلی نایهت کورسی:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: وَكَلَّنِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِحِفْظِ زَكَاةِ رَمَضَانَ، فَأَتَانِي آتٍ فَجَعَلَ يَحْتُو مِنْ الطَّعَامِ، فَأَخَذْتُهُ، وَقُلْتُ: وَاللَّهِ لَأَرْفَعَنَّكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، - ثم قص الحديث بطوله - إلى أن قال له الشيطان في الثالثة: دَعْنِي أَعْلَمَكَ كَلِمَاتٍ يَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا، قُلْتُ مَا هُنَّ؟ قَالَ: إِذَا أُوْتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ فَأَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ، فَإِنَّكَ لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَقْرَبَكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، فَأَصْبَحْتُ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مَا فَعَلَ أَسِيرُكَ الْبَارِحَةَ؟))، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! زَعَمَ أَنَّهُ يُعَلِّمُنِي كَلِمَاتٍ يَنْفَعُنِي اللَّهُ بِهَا، فَخَلَيْتُ سَبِيلَهُ، قَالَ: مَا هِيَ؟، قُلْتُ: قَالَ لِي إِذَا أُوْتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ فَأَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ مِنْ أَوَّلِهَا حَتَّى تَخْتِمَ الْآيَةَ ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾، وَقَالَ لِي: لَنْ يَزَالَ عَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَقْرَبَكَ شَيْطَانٌ حَتَّى تُصْبِحَ، وَكَانُوا أَحْرَصَ شَيْءٍ عَلَى الْخَيْرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((أَمَا إِنَّهُ قَدْ صَدَقَ وَهُوَ كَذُوبٌ، تَعْلَمُ مَنْ تُخَاطَبُ مِنْذُ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟))، قَالَ: لَا، قَالَ: ((ذَاكَ شَيْطَانٌ)) [رواه البخاري].

واتا: له ئه بو هوره يره وه ره زای خوای لی بیته ده لیت: پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) فهرمانی پیکردم زهکاتی سه رفیتره دی مانگی ره مه زان کۆبکه مه وه، جار یکیان یه کیکی هات وله خوار دنه که ی برد، منیش گرتم و پینم وت ئه تبه م بۆ لای پیغه مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) - پاشان فه موده که ی به در یژی باس کرد - تاله سیئه مین جار پیی و وتم: وازم لی بهینه شتیکت پی ده لیم که خوا به هویه وه سوودت پی ده گه یه نیت.

وتم: چين ئه وانه؟

ووتى: هر كاتيك چوويته ناو جيگا ئه وه ئايهت كورسى بخويته ، له لايهن خواوه پاريزارو دهبيت وشه يتان ليت نزيك نابيته وه ههتا به يانى، ئيدى مريش بهرم دا.

ديسان پيغه مبهري (صلى الله عليه وسلم) هه مان پرسيارى ديله كهى لى كردمه وه؟

منيش وتم: ئهى پيغه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) چه ند وشه يهكى پى وتم گوايا بيانخوينايم به هوييه وه خواى گه وه سوو دم پى ده گه يه نيت بويه منيش وازم لى هينا.

فهرمووى: چين ئه وانه؟

وتم: خويناينى ئايته الكرسى كه پاريزارو دهبيت وشه يتان ليت نزيك نابيته وه ههتا به يانى.

پيغه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) فهرمووى: ئه و راستى پى وتوووت به لام خوى دروزنه ، ئايا ئه زانيت سى شه وه له گه ل كى قسه ده كه يت ئهى ئه بو هوره يره؟

وتم: نه خير.

فهرمووى: ئه وه شه يتان بووه.

فهرموودهی چل : فهزلی دوو نایه تی کوتایه کاری سوردهی (البقرة):

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مَنْ قَرَأَ هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ
سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ)) [متفق عليه].

واتا: (أبو مسعود) (خوای لی رازی بخت) دهلی: بجهه مبهری خوا (صلی
الله علیه وسلم) فهرمووعی: (هه رکهس ئه و دوو ئا بخته ی کوتایه
سوردهی (البقرة) له شه و بکدا بخوئ بخت به سر بخت).

پاڤه: مانای (کفتاه) یانی ده پیاریزیت له هه موو شه ږ و خراپه
ناخو شتییه ک.

سو پاس بۆ خوای گه وره ته واو بوو

ناوہر پوک

- ۳.....پیشہ کی وہرگیپر.....
- ۵.....پیشہ کی شیخی فہرموودہناس سالح لحدان.....
- ۷.....پیشہ کی شیخی فہرموودہناس عبد الله السعد.....
- ۱۰.....پیشہ کی دانہر.....
- ۱۳.....چونیه تی له بهر کردنی فہرموودہکان.....
- ۱۵.....وتاری پەرتوک.....
- ۱۷.....بەندی یەکەم: فەزلی خویندنی قورئان.....
- ۱۷.....فەرمودە یەکەم: فەزلی خویندنی قورئان.....
- ۱۸.....فەرمودە دووم: هەر پیتیک له قورئانی پیروز به دە چاکەیه.....
- فەرمودە سیهەم: شەفاعەتی قورئان بۆ خاوەنکەکی له رۆژی
- ۱۸.....قیامەتا.....
- ۱۹.....فەرمودە چوارەم: نمونە ی ئیمانداری قورئان خوین و مونا فیق.....
- فەرمودە پینجەم: پاداشتی کەسێک قورئان بەرەواری دەخوێتی و
- ۲۰.....کەسێکیش بەزەحمەت دەخوێتی.....

۲۱ ..... فرموده‌ی شه‌شهم: فه‌زلی قورئان خویندن له نوئژدا.....

۲۲ ..... فرموده‌ی هه‌وته‌م: فه‌زلی ئەو که‌سانه‌ی کار به قورئان ده‌که‌ن.....

۲۳ ..... فرموده‌ی هه‌شته‌م: فه‌زلی خویندنه‌وه‌ی سوره‌تی (البقرة) له ماله‌وه.....

فرموده‌ی نویه‌م: فه‌زلی خویندنه‌وه‌ی قورئان به ئاشکرا و به نه‌یتی..

۲۳

۲۴ ..... فرموده‌ی ده‌یه‌م: ده‌لخۆشیوون به گوئگرتن له قورئان.....

۲۵ ..... به‌ندی دووهم: باسی ئاداب و ئه‌حکامه‌کان.....

۲۵ ..... فرموده‌ی یازدهه‌م: شادی و خو‌شی خاوه‌ن قورئان.....

فرموده‌ی دوازدهه‌م: چۆنیه‌تی خویندنه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا

۲۶ ..... (صلی الله علیه وسلم) بو قورئانی پیروژن.....

۲۷ ..... فرموده‌ی سیازدهه‌م: ماوه‌ی خه‌تم کردنی قورئان.....

فرموده‌ی چواردهه‌م: موسته‌حه‌به‌ بۆکه‌سه‌ج که ئایه‌تیک سه‌جده‌ی

۲۷ ..... تیدا بی‌ت سوجه‌ بۆ خوا بیات.....

فرموده‌ی پانزدهه‌م: مه‌کروهه‌ بۆکه‌سه‌ج له کاتی قورئان خویندندا

۲۸ ..... ده‌نگ به‌رز ئە‌گه‌ر بزانی‌ت ئە‌وه‌ی ته‌نشتی ئازاری پیده‌گات.....

فرموده‌ی شازدهیه‌م: ره‌وشتی پیغهمبر صلی الله علیه وسلم..... ۲۹

فرموده‌ی حقه‌دیه‌م: قورئان خوئندن به ئاوازه‌وه..... ۳۰

فرموده‌ی هه‌ژدهیه‌م: ریگری له هه‌لگرتنی قورئان له کاتی

سه‌فه‌رکردندا بۆ ولاتی بیباوه‌ران و خاکی دوژمن، ئەگەر ترسی ئه‌وه‌ی

هه‌بوو بکه‌وینێ ده‌ست دوژمن..... ۳۱

فرموده‌ی نوزدهیه‌م: ئەو که‌سه چی بکات که له کاتی قورئان

خویندن لینی تیکده‌چوو به هۆی خه‌وه‌وه..... ۳۲

فرموده‌ی بیسته‌م: ووتنی بیسه‌ر به قورئان خوئ (حسبک)..... ۳۲

به‌ندی سیته‌م: فه‌زلی له‌به‌رکردنی قورئان و پاداشتی خاوه‌ه‌که‌ی..... ۳۴

فرموده‌ی بیست و یکه‌م: چاک تان ئەو که‌سه‌یه که قورئان فی‌ر

ده‌بی و فی‌ری خه‌لگی ده‌کات..... ۳۴

فرموده‌ی بیست و دووهم: که‌سێ به قورئان سه‌ره‌به‌رز ده‌بێت ئەگەر

کارگوزاریش بیت..... ۳۵

فرموده‌ی بیست و سیته‌م: ئەه‌لی قورئان دۆسته تاییه‌ته‌کانی خوای

گه‌وره‌ن..... ۳۶

فرموده‌ی بیست و چوارم: فهزلی قورئانخوین کاتی ده‌چیته

به‌هسته‌وه..... ۳۶

فرموده‌ی بیست و پینج فهزلی ئه و کهسه‌ی قورئانی له‌به‌ره وئه

ئه‌جرو پاداشته‌ی هه‌یه‌تی..... ۳۷

فرموده‌ی بیست و شه‌شهم: ریز گرتن له هه‌لگری قورئان

ودوورکه‌وتنه‌وه له ئازاردانیان..... ۳۹

به‌ندی چوارم: باسی هاندان له‌سه‌ر په‌یمان‌دان به قورئان

وپی‌دا‌چونه‌ی..... ۴۰

فرموده‌ی بیست و حوتهم: په‌یمان‌دان به قورئان و به بیره‌ینانه‌وه‌ی

فرموده‌ی بیست و هه‌شته‌م: په‌یمان‌دانان به قورئان و پی‌دا‌چونه‌وه‌ی به

شه‌و رۆژ ئه‌گینا له‌بیرده‌چیت..... ۴۱

فرموده‌ی بیست و نۆیهم: چی بلیت له کاتی له بیرچونی ئایه‌تیک یان

سوره‌تیک..... ۴۱

به‌ندی پینجهم: ئه‌و فرمودانه‌ی هاتوه‌ده‌رباره‌ی ده‌نگ خ‌وش کردن

به خویندنه‌وه‌ی قورئان..... ۴۳

فرموده‌ی سیهه‌م: دهنگ خ‌وش کردن به خویندنه‌وه‌ی قورئان به
گویره‌ی توانا..... ۴۳

فرموده‌ی سی ویهک: مه‌دحی که‌سیک که‌وا موسته‌ه‌ق بیت
ودلنیا بیت لئی که‌وا توشی فیتنه‌ ناییت..... ۴۴

به‌ندی شه‌شه‌م: ئه‌و فرمودانه‌ی هاتوه‌ دهرباره‌ی ئی‌خلاص بوونی کار
بۆ خ‌وای گه‌وره‌..... ۴۶

فرموده‌ی سی و دوو: ئه‌وه‌ی قورئان بخوینیت به‌مه‌به‌سی روپامایی.....
۴۶

فرموده‌ی سی و سی: قورئان حوججه‌ و به‌لگه‌یه‌ بۆت یان له‌سه‌رت.. ۴۷
به‌ندی حه‌وته‌م: فه‌زلی هه‌ندی له‌ سووره‌ته‌کانی قورئان..... ۴۸

فرموده‌ی سی و چ‌وان: فه‌زلی سووره‌تی (الفاتحة)..... ۴۸

فرموده‌ی سی و پینج: فه‌زلی سووره‌تی البقرة‌ وال عمران..... ۴۹

فرموده‌ی سی و شه‌ش: فه‌زلی سووره‌تی (الک‌هف)..... ۵۰

فرموده‌ی سی و هه‌وت: فه‌زلی سووره‌تی (الملك)..... ۵۱

فەرموودى سى ۋەھىت: فەزلى سورەتى قل هو الله أحد

۵۲.....والمعوذتين

فەرموودى سى ۋ ئۆ: فەزلى ئايەت كورسى..... ۵۴

فەرموودى چل: فەزلى دوو ئايەتى كۆتايى كارى سورەتى (البقرة)..... ۵۶

۵۷.....ناوہ پڑک